
Saknr:	2020/39092-10
Saksbehandlar	Hjalmar Olseth/ Linn
Dato:	Kathrin Bakke 23.07.2020

Til: Politisk sekretariat v/ Åse Kittang

Frå: Frida Solberg Ellingsen

Klage på vedtak -Leige av offentleg areal til utservering – Bergen kommune – Kaigaten 12 – gnr 167 bnr 663 – Bergen Brunsj AS

Forslag til vedtak

Klage frå Bergen Brunsj AS om leige av offentleg areal på Kaigaten vert ikkje teken til følgje.

Samandrag

Bergen Brunsj AS har den 23.01.2020 søkt om leige av offentleg areal til utservering. Søknaden gjeld leige av areal i Kaigaten 12 til utservering 2 meter ut frå fasaden i 3,5 meters lengde langs husveggen. Arealet har ei trapesform og er på totalt 5,5 m². Vi gjer for ordens skuld merksam på at søknaden gjeld Kaigaten 12, og at firma Bergen Brunch har lokaler bortanfor

Det vart fatta slik vedtak:

Vestland fylkeskommune gir løyve for sesongen 2020 (01.04.2020-31.03.2021) til utleige av fortausareal i 3,5 meters lengde og 1 meter ut frå fasaden langs Kaigaten 12, jf. vedlagt situasjonsplan. Løyve for utservering på dette arealet er eit enkeltvedtak etter veglova §§ 9 og 57.

Det er klaga på dette vedtaket innan fristen. Det er gjort ei ny vurdering, men vi finn ikkje grunn til å endre avgjerda. Saka blir å sende klagenemnda for endeleg avgjerd.

Det har også kome ein tilleggssøknad om meir areal. Søknad og vedtak er omtala nedanfor

Matti Torgersen på vegne av
John Martin Jacobsen
seksjonssef

Eivind Yttri på vegne av
Dina Johanne Lefdal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Bakgrunn

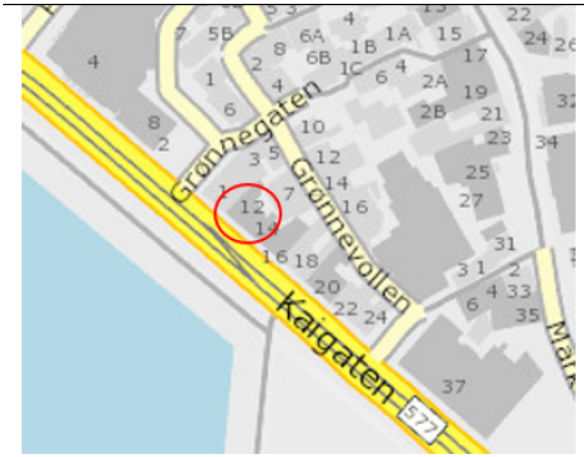
Det er søkt om areal til uteservering .Vestland Fylkeskommune kjem inn i slike saker i høve til veglova og som grunneigar. Bergen kommune¹ har egne retningslinjer for uteservering på offentlig grunn i Bergen sentrum

Illustrasjon

Kaigaten 12 frå Google street view

¹ Retningslinjene gjeld uteservering på offentlig grunn i Bergen kommune. (Avgrensning som for Kommunedelplan for Bergen sentrum, plannummer: P 1578.00.00)

Oversiktskart

Bildet viser omsøkt avstand 3,5 m langs husvegg, 2 m ut på fortau, 2 m til knekkpunkt og ei skrå linje på 2,3 m ned til fasade.

Frå Fylkesutval 18.06

SI 15/20 Spørsmål frå Søviknes - Næringsvennlig holdning til restaurantnæringa - uteservering i Bergen Sentrum

Spørsmål Terje Søviknes (FRP) -Næringsvennlig holdning til restaurantnæringa - uteservering i Bergen Sentrum

Spørsmål 1:

Vil fylkesordføreren ta initiativ til en reell klagebehandling med synfaring langs FV 585 for å sikre at begge hensyn blir ivaretatt?

I all klagebehandling legg fylkesrådmannen forvaltningslova til grunn, og skal behandle klagen på vårt vedtak etter veglova. Det er plan- og bygningslova (pbl) som er førande for arealbruken. Eit veglovsvedtak kan ikkje strekke seg lenger enn det kommunedelplan for sentrum med føresegnar opnar opp for. Då er saka ei dispensasjonssak etter pbl som kommunen må behandle.

Spørsmål 2:

Vil fylkesordfører før 2021-sesongen ta initiativ til en dialog mellom fylkeskommunen og grunneierne/restauranteierne på Torget slik at vi kan få optimalisert bruken av arealet, skape forutsigbarhet og dermed muliggjøre en oppgradering av området i regi grunneierne?

Svar frå fylkesrådmannen:

Fylkesrådmannen legg opp til at vi skal ha ein ny gjennomgang av areala for uteservering før neste sesong. Fylkesrådmannen vil gjere dette i samarbeid med Bergen kommune, plan og bygningsetaten og bymiljøetaten. Kva dialog Vestland fylkeskommune skal ha med grunneigarane/restauranteigarane på Torget er førebels ikkje avklart. I gjennomgangen vil fylkesrådmannen òg ha dialog med kommunalt og fylkeskommunalt råd for menneske med nedsett funksjonsevne.

I slike sentrale område må Vestland fylkeskommune som vegstyresmakt legge vekt på at fortausareal er vegareal som skal nyttast av mjuke trafikantar. Uteservering er eit unnatak som må handsamast etter veglova. I sentrale delar av Bergen sentrum er framkomst for mjuke trafikantar prioritert.

Bergen kommune

I Bergen kommune sine retningslinjer for uteservering på offentlig grunn, kan avtale om utleige av offentlig grunn inngåast når overordna krav til blant anna fotgjengarareal vert ivareteke.

Uteserveringa skal og framstå som så open som mogleg og tilpassast gate- og plassmiljø. I punkt 8 står: *Serveringsareal på fortau skal ikke være bredere enn at det skal være minimum 3 meter fri og sammenhengende gangpassasje. På fortau med stor/overordnet ferdsel av fotgjengere og/eller syklistar, kan kravet til fri gangpassasje overgå 3 meter. Uteservering skal ikke vanskeliggjøre framkommeligheten til syns og bevegelseshemmende.*

Rettsleg grunnlag

Leige av fortausareal er både omfatta av reglane om eigedomsrett og veglova § 57. 2 legg, 2 punkt

§57 har Slik ordlyd

Det er forbode å skade offentlig veg eller å skade eller ta bort innretning som høyrer til offentlig veg.

På eigedomsområdet til offentlig veg er det forbode utan løyve frå vegstyremakta (193)

1) å grave, sprengje, ta bort masser, hogge tre eller gjere anna inngrep,

2) å sette reklameinnretning eller anna innretning, å legge tømmer, ved, stein, torv, byggemateriale eller anna på annan stad enn der det er laga særskilt offentlig opplagsplass til slik bruk,

Regelen sitt føremål er knytt til trafikkfaglege omsyn. Det er klagerett på slike vedtak.

«Eigedomsrett²» er eit eige grunnlag. Professor Hans Petter Graver formulerer det slik at det offentlege i kraft av eigarrådighet og avtalekompetansen kan ta avgjerd over bruken av offentlig eigendom og disponere over denne ved avtale (Alminnelig Forvaltningsrett, 3. utg. 2007, på side 222). Vidare at det ikkje er myndighetsutøvelse når forvaltninga utøver mynde i kraft av privat handleevne (side 407). I Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett (8. utg 2006), s. 241 blir det også fremheva at kriteriet om «utøving av offentlig myndighet» avgrensar mot «disposisjoner av privatrettslig karakter, f.eks. avtaler om kjøp, salg, leie eller lån».

---

² Sivilombodsmannen har i sak 2008/1649 uttalt at «*Min konklusjon er at Bergen kommunes avgjørelse om ikke å tilby A salgs plass på torget er et utslag av kommunens private autonomi som grunneier. En inngåelse, eller en nektelse, av å inngå leiekontrakt kan ikke regnes som enkeltvedtak med klageadgang etter forvaltningslovens regler i kap. VI. Det er etter dette ikke funnet grunn til rettslig kritikk mot kommunens avvisning av As klage.*»

Klage frå søkjar

I klage av 15.04.2020 står det mellom anna dette

Viser til Vestlands fylkeskommunes svar om leie av offentlig areal til uteservering i Kaigaten 12 den 30.03.2020, hvor dere tilbyr oss 1 meter breidde til uteservering langs fasaden for å beholde 4 meter til passasje. Vi er uenig i vedtaket og ber om en ny vurdering basert på følgende grunnlag:

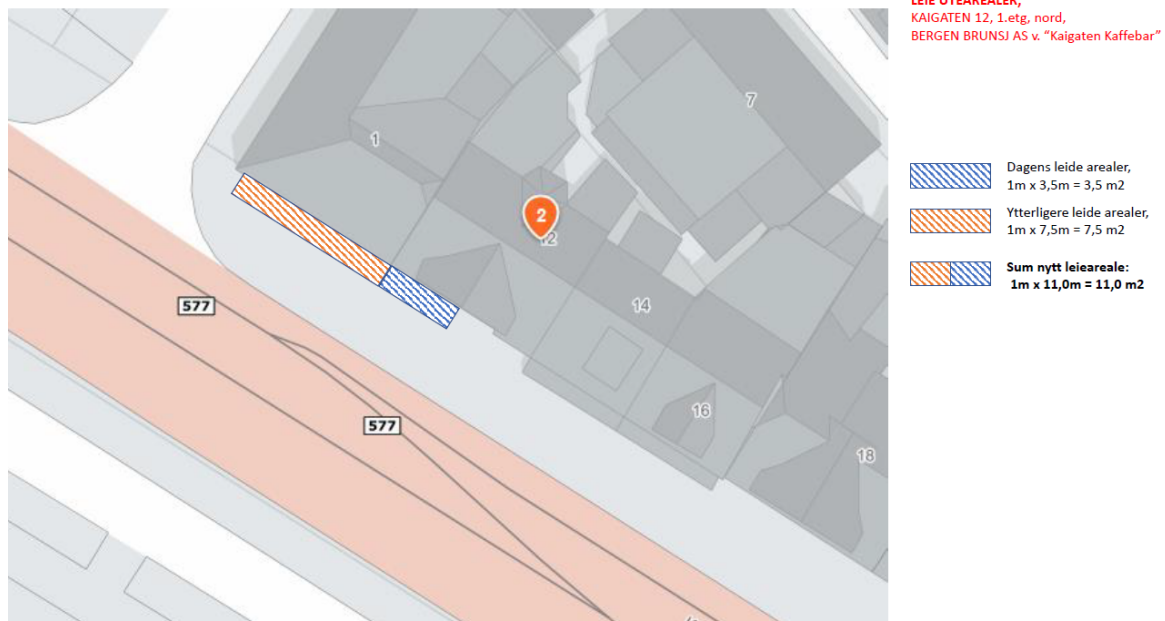
1. I Bergen skal det gis plass til et levende byliv. Kaigaten har vært en av byens mest livlige markedsgater, og vi har påtatt oss mye ansvar for å skape liv i denne igjen. Vi har tatt sjansen og revitaliserer nå gaten i samarbeid med huseier og Byantikvaren og har brukt betydelige personlige midler. I søknaden om uteservering har vi forholdt oss til de regler som foreligger og bedt om et lite areal for uteservering basert på at det skal være 3 meter fremkommelighet for forbipasserende. Vi så for oss fire små bord, men med deres vedtak får vi kun plass til to små bord og fire stoler. Corona-situasjonen gjør i at folk ikke kan sitte nærmere enn dette, trolig i lang tid fremover. Dette blir såpass lite og uattraktivt at det nesten er meningsløst i våre øyne. På vårt nabosted Bergen Brunsj gir reguleringen oss ingen muligheter på grunn av parkeringslommen som er der, hvor det forøvrig er forbudt å stoppe hele døgnet utenom mellom 10.00-12.00. Vi ønsker at dere gir rom for økonomisk bærekraft, også for små steder. Lokalet i Kaigaten 12 er lite, og bygget er vernet. Vi trenger uteserveringen for å være økonomisk bærekraftig.
2. Vi forstår ønsket om å bruke fortau til sykkelfelt, men det brukes ikke av syklistene i praksis og det mener vi bør hensyntas. Det er ytterst få som bruker gaten som sykkelvei fordi det er en fin sykkeltrase på motsatt side av veien (ved Lille Lungegårdsvann). På fortauet ved oss er det flere butikkdører med folk som går inn og ut, og det er en parkeringslomme i gaten som tar flere meter av bredden. Vi har nå holdt restaurant der i et år, og kan vitne på at dette er et fortau som ikke brukes av syklistene, og heller ikke bør brukes til det, da flere butikker og spisesteder kommer til. I følge sykkelkartet fra Bergen kommune 2019 ser heller ikke fortauet i Kaigaten ut til å være en prioritert gate for sykkelvei.

Med grunnlag i punktene over håper vi dere vil vurdere saken på nytt og gi oss 2 (x2) meter i bredden til uteservering. Eventuelt forventer vi at vi får prøve med 1,5 meter i en sesong. Da vil i alle fall noen flere få tilgang til denne fantastiske gaten på solskinnsdagene.

Ny søknad frå Bergen Brunsj AS

Bergen kommune ettersendte den 29.05 ein tileggssøknad frå søkjar / klagar. I søknaden står det

«Uteservering langs fasaden. Små bord og stoler på rekke med ryggen langs veggen. Fortsettelse av det allereie tildelte arealet for uteservering.»

Vedtaket fra Vestland Fylkeskommune av 09.06.20

Vestland fylkeskommune samtykker for sesongen 01.04.2020 - 30.09.2020 til utleige av fortausareal i 5 meters lengde og 1 meter ut frå fasaden langs Grønnegaten 1 frå allereie vedtatt areal langs Kaigaten 12. Dette gir eit totalt leigeareal på 5 m² langs fasaden til Grønnegaten 1. Samtykket for dette arealet er eit enkeltvedtak etter veglova §§ 9 og 57.

Vi har ikkje registrert klage på det siste vedtaket, og handsamar med dette klage på ved vedtak som er teke inn på side 1

Vår vurdering av klagen

Veglova sitt vurderingstema er det trafikkfaglege og herunder tryggleik i den grad uteservering ikkje kjem i konflikt med hovudføremålet eller andre gjeldande regelverk ønskjer vi å legge til rette for uteservering. Vi ser det er positivt for Bergen by å ha liv langs bygatene, og ønskjer derfor å legge til rette for uteservering i den grad det ikkje kjem i konflikt med hovudføremålet eller anna regelverk. Vi har vurdert i tråd med dette.

Nærare om det trafikkfaglege

Vurdering:

I trafikkreglane § 1 er fortau i definert som anlegg for gåande som er skild frå køyrebana med kantstein. Syklende kan nytte fortau når gangtrafikken er liten og syklinga ikkje medfører fare eller er til hinder for gåande, jmfør § 18.

Erfaring og opplevingar på dei gjeldande strekningane tilseier at det er trong for meir areal til mjuke trafikantar. Kombinasjonen av innsnevra fortau, mengda mjuke trafikantar kan gje ein «kork»- liknande situasjon både på fortaua på Torget, Bryggen og i Kaigaten. Mjuke trafikantar vert gåande i kø på fortaua, og kan bli «fanga» mellom uteserveringane og køyrevegen. Vegarealet i Kaigaten sin primære funksjon er trafikkføremål. Kaigaten er også ei gate som blir nytta av gåande og syklende. Det er ikkje tillate å sykle i køyrebana/bybanesporet i Kaigaten. Det må derfor takast høgde for sykkeltrafikk på fortauet, i tillegg til gåande, personar med rullestolar og barnevogner. I trafikkbilete er ikkje statisk. På ei og sama tid, kan det være gåande, syklende, folk på sparkesykkel og med barnevogn. Dersom det er mange folk samstundes på eit areal som er for

smal, kan det hende at ein kjem i vegbana. Dette må ein unngå. Med dette som bakgrunn vurderer vi at det er behov for ei 4 meter brei ferdselssone på fortauet her for å ivareta trafikkføremålet. Vi kan etter dette ikkje sjå at vedtaket er ulovleg eller feil.

Rullestolbrukarar, barnevogner, personar som nyttar rullatorar og liknande treng meir plass enn gåande utan hjelpemiddel eller anna utsyr. Spesielt gjeld dette når dei skal passere andre med tilsvarande utstyr. På grunn av høgdeskilnad mellom fortau og vegbane må dei halde seg på fortauet, og har ikkje andre alternativ enn å halde seg på fortauet til dei kjem til nedsenka kantstein. Når det er mykje folk på fortaua vil det vere utfordrande å sjå kva som kjem i mot for å eventuelt vente på stadar der ein kan passere kvarandre. I utgangspunktet ynskjer vi å legge til rette for god framkomst der ein slepp å vente for å kunne passere andre.

Slik vi ser saka, bør det med omsyn både til trafikktryggleiken og framkomsten til mjuke trafikantar, leggjast til rette for eit større areal på fortaua til nettopp dei mjuke trafikantane.

Andre opplysningar

I Bergen kommune sine retningsliner for uteservering på offentleg grunn, kan avtale om utleige av offentleg grunn inngåast når overordna krav til blant anna fotgjengarareal vert ivaretekne. Uteserveringa skal og framstå som så open som mogleg og tilpassast gate- og plassmiljø. I punkt 8 står: *Serveringsareal på fortau skal ikke være bredere enn at det skal være minimum 3 meter fri og sammenhengende gangpassasje. På fortau med stor/overordnet ferdsel av fotgjengere og/eller syklistar, kan kravet til fri gangpassasje overgå 3 meter. Uteservering skal ikke vanskeliggjøre fremkommeligheten til syns og bevegelseshemmende.*

I vegvesenet si handbok V129 om universell utforming, vert det vist til at ferdselssoner for gåande bør vere minst 2 meter og fri for hindringar. I praksis bør det som regel vere breiare for at det ikkje skal kjennast trongt ved store mengder gåande. Slike situasjonar er spesielt vanskelege for rørsle- og orienteringshemma.

Vedtakskompetanse

Klagenemnda jf. forvaltningslova § 28, 2. ledd

Vurderingar og verknader

Økonomi: Ikkje relevant.

Klima: Ikkje relevant.

Folkehelse: Ikkje relevant.

Regional planstrategi: Ikkje relevant.

Konklusjon

Vi har vurdert klagen, og dei argumenta som kjem fram der.

Fylkesdirektør infrastruktur og veg finn ikkje grunnlag for å gjera om vedtaket.